

Γνώμη του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων Σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή προς μία ευρωπαϊκή στρατηγική σε θέματα ηλεκτρονικής δικαιοσύνης

(2009/C 128/02)

Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ,

II. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΟ

Έχοντας υπόψη:

Τη συθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 286,

Το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 8,

Την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, περί προστασίας των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των δεδομένων αυτών⁽¹⁾,

Τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών⁽²⁾, και ιδίως του άρθρου 41,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΗ:

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Στις 30 Μαΐου 2008 εκδόθηκε η ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή με τίτλο «Προς μία ευρωπαϊκή στρατηγική σε θέματα ηλεκτρονικής δικαιοσύνης» (εφεξής «ανακοίνωση»). Ο ΕΕΠΔ υποβάλλει την παρούσα γνώμη σύμφωνα με το άρθρο 41 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001.
2. Σκοπός της ανακοίνωσης είναι να προτείνει στρατηγική σε θέματα ηλεκτρονικής δικαιοσύνης η οποία θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στον ευρωπαϊκό χώρο δικαιοσύνης. Πρωταρχικός στόχος της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης θα πρέπει να είναι να συμβάλει στην αποτελεσματικότερη απονομή της δικαιοσύνης σε ολόκληρη την Ευρώπη, προς όφελος των πολιτών. Η δράση της ΕΕ θα πρέπει να παρέχει στους πολίτες τη δυνατότητα πρόσβασης σε πληροφορίες χωρίς να προσκρούουν σε γλωσσικά, πολιτιστικά και νομικά εμπόδια λόγω της ύπαρξης πολλαπλών συστημάτων. Στην Ανακοίνωση επισυνάπτονται σχέδιο προγράμματος δράσης και χρονοδιάγραμμα για τα διάφορα σχέδια.
3. Η παρούσα γνώμη του ΕΕΠΔ σχολιάζει την ανακοίνωση στο βαθμό που αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων.

4. Το Συμβούλιο ΔΕΥ⁽³⁾ επισήμανε διάφορες προτεραιότητες για την ανάπτυξη της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης τον Ιούνιο του 2007:

- δημιουργία ευρωπαϊκής διεπαφής, της δικτυακής πύλης ηλεκτρονικής δικαιοσύνης
- δημιουργία των συνθηκών για τη δικτύωση διαφόρων μητρώων, όπως το ποινικό μητρώο, τα μητρώα πτώχευσης, τα εμπορικά μητρώα και τα μητρώα επιχειρήσεων και τα κτηματολόγια
- έναρξη της προετοιμασίας για τη χρησιμοποίηση των ΠΠΕ για τη διαδικασία της ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής
- βελτίωση της χρήσης της τεχνολογίας τηλεικονοδιάσκεψης στις διασυνοριακές διαδικασίες, ιδίως όσον αφορά τις μαρτυρικές καταθέσεις
- επινόηση μέσων υποστήριξης για τη μετάφραση και τη διερμηνεία

5. Οι εργασίες για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη έχουν έκτοτε σημειώσει σταθερή πρόοδο. Σύμφωνα με την Επιτροπή, οι εργασίες που διεξάγονται σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να εξασφαλίζουν ότι αποδίδεται προτεραιότητα σε επιχειρησιακά σχέδια και σε αποκεντρωμένες δομές, με ταυτόχρονη πρόβλεψη συντονισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο, χρησιμοποιώντας τα υπάρχοντα νομικά μέσα και εργαλεία ΤΠ για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει επίσης εκφράσει την υποστήριξή του για το σχέδιο ηλεκτρονικής δικαιοσύνης⁽⁴⁾.
6. Η χρήση σύγχρονων τεχνολογιών πληροφόρησης ενθαρρύνεται σταθερά από την Επιτροπή, τόσο στον αστικό όσο και στον ποινικό τομέα. Αυτό οδήγησε σε μέσα όπως η ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής. Η Επιτροπή διαχειρίζεται από το 2003 την «πύλη» του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, στην οποία έχουν πρόσβαση οι πολίτες σε 22 γλώσσες. Η Επιτροπή έχει επίσης σχεδιάσει και θεσπίσει τον Ευρωπαϊκό Δικαστικό Άτλαντα. Τα μέσα αυτά προλειαίνουν το έδαφος για ένα μελλοντικό ευρωπαϊκό πλαίσιο για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη. Στον ποινικό τομέα, η Επιτροπή έχει επεξεργασθεί εργαλείο το οποίο θα επιτρέψει την ανταλλαγή πληροφοριών ποινικού μητρώου των κρατών μελών⁽⁵⁾. Έχουν αναπτυχθεί ασφαλή συστήματα επικοινωνίας με τις εθνικές αρχές όχι μόνο από την Επιτροπή αλλά και από την Eurojust.

⁽¹⁾ ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31.

⁽²⁾ ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1.

⁽³⁾ Έγγρ. 10393/07 JURINFO 21.

⁽⁴⁾ Βλ. το σχέδιο έκθεσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Επιτροπή Νομικών Θεμάτων.

⁽⁵⁾ Βλ. ιδίως το σύστημα ECRIS που αναφέρεται παρακάτω.

7. Η ηλεκτρονική δικαιοσύνη σκοπεύει να προσφέρει πολλές ευκαιρίες για να καταστεί ο ευρωπαϊκός δικαστικός χώρος πιο συγκεκριμένος για τους πολίτες κατά τα ερχόμενα έτη. Προκειμένου να θεσπισθεί συνολική στρατηγική για το σημαντικό αυτό θέμα η Επιτροπή εξέδωσε την παρούσα ανακοίνωση για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη. Η ανακοίνωση ορίζει αντικειμενικά κριτήρια για τον προσδιορισμό προτεραιοτήτων, ιδίως για μελλοντικά σχέδια σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου να επιτευχθούν συγκεκριμένα αποτελέσματα εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.
8. Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, συνοδευτικό έγγραφο της Ανακοίνωσης με εκτενή περίληψη της αξιολόγησης αντικτύπου, παρέχει επίσης κάποιες βασικές πληροφορίες⁽⁶⁾. Η αξιολόγηση αντικτύπου ετοιμάστηκε λαμβάνοντας υπόψη τις αντιδράσεις των κρατών μελών, των δικαστικών αρχών, των νομικών επαγγελματιών, των πολιτών και των επιχειρήσεων. Δεν ζητήθηκε η γνώμη του ΕΕΠΔ. Η έκθεση για την αξιολόγηση αντικτύπου προάγει την αντιμετώπιση των προβλημάτων επιλογή πολιτικής η οποία συνδυάζει ευρωπαϊκή διάσταση και εθνική αρμοδιότητα. Στην ανακοίνωση προτιμήθηκε η επιλογή αυτή. Η στρατηγική θα εστιάσει στη χρήση τηλεϊκονοδιάσκεψης, τη δημιουργία δικτυακής πύλης ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, τη βελτίωση των μεταφραστικών μέσων με την ανάπτυξη αυτόματων επιγραμμικών μεταφραστικών εργαλείων, τη βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ των δικαστικών αρχών, τη μεγαλύτερη διασύνδεση μεταξύ των εθνικών μητρώων και επιγραμμικά εργαλεία για ευρωπαϊκές διαδικασίες (π.χ. ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής).
9. Ο ΕΕΠΔ υποστηρίζει ότι πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στις προαναφερόμενες δράσεις. Τάσσεται γενικά υπέρ της σφαιρικής προσέγγισης της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης. Συμφωνεί ότι πρέπει να επιδιωχθούν ταυτόχρονα τρεις στόχοι: βελτιωμένη πρόσβαση στη δικαιοσύνη, συνεργασία μεταξύ των ευρωπαϊκών νομικών αρχών και αποτελεσματικότητα του ίδιου του δικαστικού συστήματος. Συνεπεία αυτής της προσέγγισης επηρεάζονται διάφορα όργανα και πρόσωπα:
- τα κράτη μέλη, που είναι κατά αρχήν υπεύθυνα για την παροχή αποτελεσματικών και αξιόπιστων δικαστικών συστημάτων,
 - η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο ρόλο της ως θεματοφύλακα των συνθηκών,
 - οι δικαστικές αρχές των κρατών μελών, που χρειάζονται πιο τελειοποιημένα εργαλεία επικοινωνίας, ιδίως σε διασυνοριακές υποθέσεις,
 - τα νομικά επαγγέλματα, οι πολίτες και οι επιχειρήσεις, που όλοι υποστηρίζουν την καλύτερη χρήση εργαλείων ΤΠ με σκοπό την πιο ικανοποιητική κάλυψη των αναγκών τους για «δικαιοσύνη»
10. Η Ανακοίνωση είναι στενά συνδεδεμένη με την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου (ECRIS). Στις 16 Σεπτεμβρίου 2008, ο ΕΕΠΔ εξέδωσε γνώμη για την πρόταση αυτή⁽⁷⁾. Υποστήριξε την πρόταση, υπό την προϋπόθεση ότι θα ελαμβάνοντο υπόψη ορισμένες εκτιμήσεις. Παρατήρησε ιδίως ότι η σημερινή έλλειψη συνολικού νομικού πλαισίου για την προστασία των δεδομένων στον τομέα συνεργασίας μεταξύ αστυνομικών και δικαστικών αρχών θα πρέπει να αντισταθμισθεί με πρόσθετες εγγυήσεις προστασίας των δεδομένων. Τόνισε επομένως ότι απαιτείται αποτελεσματικός συντονισμός της εποπτείας της προστασίας δεδομένων του συστήματος, πράγμα που αφορά τις αρχές των κρατών μελών και την Επιτροπή ως πάροχο της κοινής υποδομής επικοινωνιών.
11. Αξίζει να υπενθυμίσουμε μερικές συστάσεις της παρούσας γνώμης:
- απαιτείται μεία υψηλού επιπέδου προστασίας των δεδομένων ως προϋπόθεση για τη θέσπιση εκτελεστικών μέτρων
 - Η ευθύνη της Επιτροπής για την κοινή υποδομή του συστήματος, καθώς και η δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001, θα πρέπει να διευκρινισθούν για να εξασφαλισθεί μεγαλύτερη νομική σαφήνεια
 - Η Επιτροπή θα πρέπει να είναι επίσης υπεύθυνη για το λογισμικό διασύνδεσης — και όχι τα κράτη μέλη — προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της ανταλλαγής και να εξασφαλισθεί καλύτερη εποπτεία του συστήματος.
 - Η χρήση αυτόματων μεταφράσεων θα πρέπει να οριστεί και να οριοθετηθεί με σαφήνεια, για να ευνοηθεί η αμοιβαία κατανόηση των ποινικών αδικημάτων χωρίς να επηρεάζεται η ποιότητα των διαβιβαζόμενων πληροφοριών.
12. Οι συστάσεις αυτές εξακολουθούν να είναι ενδεικτικές του πλαισίου στο οποίο θα γίνει η ανάλυση της τρέχουσας ανακοίνωσης.

III. Η ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

13. Η ηλεκτρονική δικαιοσύνη έχει πολύ εκτεταμένη εμβέλεια, συμπεριλαμβανομένης εν γένει της χρήσης των ΤΠΕ κατά την απονομή της δικαιοσύνης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό καλύπτει διάφορα θέματα όπως σχέδια για την αποτελεσματικότερη ενημέρωση των διαδικών. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται η επιγραμμική ενημέρωση για τα δικαστικά συστήματα, την νομοθεσία και την νομολογία, ηλεκτρονικά συστήματα επικοινωνιών που συνδέουν διαδικούς και δικαστήρια και

⁽⁶⁾ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, συνοδευτικό έγγραφο της Ανακοίνωσης του Συμβουλίου, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής «Προς μία ευρωπαϊκή στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη», Εκτενής περίληψη της αξιολόγησης αντικτύπου, 30.5.2008, SEC(2008) 1944.

⁽⁷⁾ Βλ. τη Γνώμη του ΕΕΠΔ σχετικά με τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου (ECRIS) κατ' εφαρμογή του άρθρου 11 της απόφασης πλαισίου 2008/XX/ΔΕΥ, η οποία διατίθεται στην ιστοσελίδα του ΕΕΠΔ, www.edps.europa.eu, «consultation» και κατόπιν «opinions», «2008».

η θέσπιση πλήρως ηλεκτρονικών διαδικασιών. Καλύπτονται επίσης ευρωπαϊκά σχέδια όπως η χρήση ηλεκτρονικών εργαλείων για την καταγραφή των ακροάσεων και σχέδια που συν-επάγονται ανταλλαγή πληροφοριών ή διασύνδεση.

14. Ακόμη κι αν είναι πολύ εκτεταμένη η εμβέλεια, ο ΕΕΠΔ πρό-σεξε ότι θα υπάρχει πληροφόρηση για ποινικές διαδικασίες και για αστικά και εμπορικά δικαστικά συστήματα, όχι όμως για διοικητικά δικαστικά συστήματα. Και θα υπάρχει σύνδεση με Ποινικό και Αστικό Άτλαντα, αλλά όχι με Διοικητικό Άτλαντα, αν και θα ήταν ίσως προτιμότερο να έχουν οι πολίτες και οι επιχειρήσεις πρόσβαση σε διοικητικά δικαστικά συστήματα, ήτοι σε διαδικασίες διοικητικού δικαίου και υποβολής κατα-γγελιών. Θα πρέπει επίσης να προβλεφθεί σύνδεση με την Ένωση Συμβουλίων Επικρατείας. Οι προσθήκες αυτές θα ήταν καλύτερες για τους πολίτες που αναζητούν την έξοδο από τον Λαβύρινθο — όπως είναι συχνά το διοικητικό δικαιο-με τα όλα τα διοικητικά δικαστήρια — προκειμένου να απο-κτήσουν καλύτερη ενημέρωση σχετικά με τα διοικητικά δικα-στικά συστήματα.

15. Ο ΕΕΠΔ εισηγείται επομένως να συμπεριληφθούν οι διοικητι-κές διαδικασίες στην ηλεκτρονική δικαιοσύνη. Ως μέρος αυτού του νέου στοιχείου, θα πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή σχέδια ηλεκτρονικής δικαιοσύνης προκειμένου να αποκτήσουν μεγα-λύτερη προβολή οι κανόνες προστασίας των δεδομένων καθώς και οι εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων, ιδίως σε σχέση με τα είδη των δεδομένων που υφίστανται επεξεργασία στο πλαι-σιο της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης. Αυτό θα ήταν σύμφωνο με τη λεγόμενη «πρωτοβουλία του Λονδίνου», η οποία δρομολο-γήθηκε από τις αρχές προστασίας δεδομένων τον Νοέμβριο του 2006 και επιδιώκει την «Κοινοποίηση και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της προστασίας δεδομένων».

IV. Η ΝΕΑ ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΕΔΟ-ΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙ-ΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

16. Λόγω της ενισχυμένης ανταλλαγής προσωπικών δεδομένων μεταξύ δικαστικών αρχών η οποία προβλέπεται στην ανακοί-νωση, το εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο προστασίας δεδομένων αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία. Σε αυτό το πλαίσιο, ο ΕΕΠΔ σημειώνει ότι, τρία έτη μετά την αρχική πρόταση της Επιτροπής, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε στις 27 Νοεμβρίου την απόφαση πλαίσιο για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα της αστυνομι-κής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις⁽⁸⁾. Αυτή η νέα πράξη θα παράσχει γενικό νομικό πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων σε υποθέσεις του «τρίτου πυλώνα», πέραν των διατάξεων περί προστασίας των δεδομένων του «πρώτου πυλώνα» που περιέχονται στην οδηγία 95/46/ΕΚ.

17. Ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει αυτή την νομική πράξη ως ένα πρώτο σημαντικό βήμα για την προστασία των δεδομένων στο πλαι-σιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας. Ωστόσο, το επίπεδο προστασίας των δεδομένων που επιτυγχάνεται στο τελικό κείμενο δεν είναι πλήρως ικανοποιητικό. Ειδικότερα, η

απόφαση πλαίσιο καλύπτει μόνο τα αστυνομικά και δικαστικά δεδομένα που ανταλλάσσονται μεταξύ κρατών μελών, αρχών και συστημάτων της ΕΕ, και δεν περιλαμβάνει εθνικά δεδομένα. Επιπλέον, η εκδοθείσα απόφαση πλαίσιο δεν προβλέπει την υποχρέωση διάκρισης μεταξύ διαφορετικών κατηγοριών υπο-κειμένων δεδομένων όπως ύποπτοι, εγκληματίες, μάρτυρες και θύματα, προκειμένου να εξασφαλίσει ότι η επεξεργασία των δεδομένων τους υπόκειται σε καταλληλότερες διασφαλίσεις. Δεν προβλέπει πλήρη συνοχή με την οδηγία 95/46/ΕΚ, ιδίως όσον αφορά τον περιορισμό των σκοπών για τους οποίους επιτρέπεται η περαιτέρω επεξεργασία των προσωπικών δεδομέ-νων. Ούτε προβλέπει ανεξάρτητη ομάδα οικείων εθνικών και κοινοτικών αρχών προστασίας των δεδομένων, η οποία θα μπορούσε να εξασφαλίσει τόσο καλύτερο συντονισμό μεταξύ των αρχών προστασίας δεδομένων όσο και ουσιαστική συμ-βολή στην ενιαία εφαρμογή της απόφασης πλαισίου.

18. Αυτό θα σήμαινε ότι, σε ένα πλαίσιο στο οποίο καταβάλλονται πολλές προσπάθειες για την ανάπτυξη κοινών συστημάτων διασυνοριακής ανταλλαγής προσωπικών δεδομένων, εξακολου-θούν να υπάρχουν αποκλίσεις όσον αφορά τους κανόνες οι οποίοι διέπουν τα δεδομένα αυτά και την άσκηση των δικαιω-μάτων των πολιτών στις διάφορες χώρες της ΕΕ.

19. Και πάλι ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζει ότι η εξασφάλιση υψηλού επι-πέδου προστασίας δεδομένων στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας, καθώς και η συνοχή με την οδηγία 95/46/ΕΚ, αποτελεί απαραίτητο συμπλήρωμα άλλων μέτρων που έχουν ληφθεί ή προβλέπονται για τη διευκόλυνση της διασυνοριακής ανταλλαγής προσωπικών δεδομένων στο πλαι-σιο της επιβολής του νόμου. Αυτό απορρέει όχι μόνο από το δικαίωμα των πολιτών να γίνεται σεβαστό το θεμελιώδες δικαίωμα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, αλλά και από την ανάγκη των αρχών επιβολής του νόμου να εξα-σφαλίζουν την ποιότητα των δεδομένων που ανταλλάσσονται — όπως επιβεβαιώνεται από το παράρτημα της ανακοίνωσης όσον αφορά τη διασύνδεση των ποινικών μητρώων — την εμπιστοσύνη μεταξύ των αρχών των διαφόρων χωρών και τέλος την νομική εγκυρότητα των στοιχείων που συλλέγονται σε διασυνοριακό πλαίσιο.

20. Επομένως, ο ΕΕΠΔ ενθαρρύνει τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να λαμβάνουν ειδικά υπόψη τα στοιχεία αυτά, όχι μόνο κατά την εφαρμογή των προβλεπόμενων στην ανακοίνωση μέτρων αλλά και με σκοπό την όσο το δυνατόν συντομότερη έναρξη της μελέτης περαιτέρω βελτιώσεων του νομικού πλαισίου για την προστασία των δεδομένων στο πλαίσιο της επιβολής του νόμου.

V. ΣΧΕΔΙΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Εργαλεία ηλεκτρονικής δικαιοσύνης σε ευρωπαϊκό επίπεδο

21. Ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζει ότι οι ανταλλαγές προσωπικών δεδομέ-νων αποτελούν ουσιώδη στοιχεία της δημιουργίας ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Για το λόγο αυτόν ο ΕΕΠΔ υποστηρίζει την πρόταση για μία στρατηγική ηλεκτρο-νικής δικαιοσύνης, ενώ επισημαίνει ταυτόχρονα τη σημασία της προστασίας δεδομένων στο πλαίσιο αυτό. Πράγματι, ο σεβα-σμός της προστασίας δεδομένων δεν αποτελεί μόνο νομική

⁽⁸⁾ Εξακολουθεί να εκκρεμεί η δημοσίευση στην ΕΕ.

υποχρέωση, αλλά βασικό στοιχείο για την επιτυχία των εξεταζόμενων συστημάτων, π.χ. για την εξασφάλιση της ποιότητας των ανταλλαγών δεδομένων. Αυτό ισχύει επίσης για τα θεσμικά όργανα και τους φορείς όταν προβαίνουν σε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων κατά την ανάπτυξη νέων πολιτικών. Απαιτείται η εφαρμογή και η πρακτική τήρηση κανόνων και αρχών και η ειδική συνεκτίμησή τους κατά τη φάση σχεδιασμού και οικοδόμησης των συστημάτων πληροφοριών. Η προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων αποτελούν στην ουσία «βασικούς παράγοντες επιτυχίας» για μία ευημερούσα και ισορροπημένη κοινωνία των πληροφοριών. Είναι επομένως λογικό να επενδύει κανείς στους παράγοντες αυτούς και μάλιστα τα ωριότερο δυνατόν.

22. Σε αυτό το πλαίσιο, ο ΕΕΠΔ υπογραμμίζει ότι η ανακοίνωση δεν προβλέπει κεντρική ευρωπαϊκή βάση δεδομένων. Συμφωνεί με την επιλογή αποκεντρωμένων δομών. Ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζει ότι εξέδωσε γνώμη για το ECRIS ⁽⁹⁾ και για την πρωτοβουλία Prüm ⁽¹⁰⁾. Στη γνώμη του για το ECRIS, ο ΕΕΠΔ εξέφρασε τη γνώμη ότι με μία αποκεντρωμένη δομή αποφεύγεται η πρόσθετη επικάλυψη προσωπικών δεδομένων σε μία κεντρική βάση δεδομένων. Στη γνώμη του για την πρωτοβουλία Prüm, συμβούλευσε να λαμβάνεται δεόντως υπόψη η κλίμακα του συστήματος κατά τη συζήτηση της διασύνδεσης μεταξύ των βάσεων δεδομένων. Ειδικότερα, θα πρέπει να θεσπισθούν ειδικοί μορφώτσοι για την κοινοποίηση των δεδομένων, όπως επιγραμμικές αιτήσεις για πληροφορίες ποινικού μητρώου, λαμβανομένων επίσης υπόψη των γλωσσικών διαφορών, η δε ακρίβεια των ανταλλαγών δεδομένων θα πρέπει να παρακολουθείται σταθερά. Τα στοιχεία αυτά θα πρέπει να λαμβάνονται επίσης υπόψη στο πλαίσιο πρωτοβουλιών που απορρέουν από τη στρατηγική ηλεκτρονικής δικαιοσύνης.
23. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτίθεται να συμβάλει στην ενίσχυση και την ανάπτυξη εργαλείων ηλεκτρονικής δικαιοσύνης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σε στενό συντονισμό με τα κράτη μέλη και με άλλους εταίρους. Παράλληλα με την υποστήριξη των προσαπειών των κρατών μελών, προτίθεται να αναπτύξει η ίδια ορισμένα ηλεκτρονικά εργαλεία για να αυξηθεί η διαλειτουργικότητα των συστημάτων, να διευκολυνθεί η πρόσβαση του κοινού στη δικαιοσύνη και η επικοινωνία μεταξύ δικαστικών αρχών και να πραγματοποιηθούν σημαντικές οικονομίες κλίμακας σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Όσον αφορά τη διαλειτουργικότητα του λογισμικού που χρησιμοποιείται από τα κράτη μέλη, δεν είναι υποχρεωτικό να χρησιμοποιούν όλα τα κράτη μέλη το αυτό λογισμικό — αν και αυτό θα ήταν η πιο πρακτική λύση — το λογισμικό όμως θα πρέπει να είναι πλήρως διαλειτουργικό.
24. Ο ΕΕΠΔ εισηγείται να ληφθεί δεόντως υπόψη η βασική αρχή περιορισμού του σκοπού για τη διασύνδεση και διαλειτουργικότητα των συστημάτων οι οποίες πρέπει να αναπτυχθούν βάσει προδιαγραφών προστασίας των δεδομένων (προστασία

της ιδιωτικής ζωής εκ κατασκευής «privacy by design»). Οιαδήποτε μορφή διάδρασης μεταξύ διαφορετικών συστημάτων θα πρέπει να τεκμηριώνεται διεξοδικά. Η διαλειτουργικότητα δεν πρέπει ποτέ να οδηγεί σε μία κατάσταση κατά την οποία μία αρχή, η οποία δεν νομιμοποιείται να έχει πρόσβαση σε ορισμένα δεδομένα ή να τα χρησιμοποιεί, μπορεί να αποκτά την πρόσβαση αυτή μέσω άλλου συστήματος πληροφοριών. Ο ΕΕΠΔ θέλει να τονίσει εκ νέου ότι η διαλειτουργικότητα δεν θα πρέπει αφ' εαυτής να αιτιολογεί τη παράκαμψη της αρχής περιορισμού του σκοπού ⁽¹¹⁾.

25. Επιπλέον, άλλο κρίσιμο θέμα είναι να εξασφαλισθεί ότι η ενισχυμένη διασυνοριακή ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων θα συνοδεύεται από ενισχυμένη εποπτεία και συνεργασία από τις αρχές προστασίας των δεδομένων. Ο ΕΕΠΔ έχει ήδη επισημάνει, στη γνώμη του της 29ης Μαΐου 2006 για την απόφαση πλαίσιο σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών που προέρχονται από το ποινικό μητρώο ⁽¹²⁾, ότι η προτεινόμενη απόφαση πλαίσιο δεν θα πρέπει να εξετάζει μόνο τη συνεργασία μεταξύ των κεντρικών αρχών αλλά και τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων αρμοδίων αρχών προστασίας δεδομένων. Η ανάγκη αυτή έχει καταστεί ακόμη πιο επιτακτική από τη στιγμή που οι διαπραγματεύσεις για την πρόσφατα εκδοθείσα απόφαση πλαίσιο σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εξετάζονται στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας ⁽¹³⁾ οδήγησε στη διαγραφή της διάταξης για τη σύσταση ομάδας εργασίας στην οποία συνέρχονται αρχές προστασίας δεδομένων της ΕΕ και για το συντονισμό των δραστηριοτήτων τους όσον αφορά την επεξεργασία των δεδομένων στο πλαίσιο αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις. Επομένως, με σκοπό την εξασφάλιση αποτελεσματικής εποπτείας καθώς και καλής ποιότητας της διασυνοριακής κυκλοφορίας δεδομένων που προέρχονται από τα ποινικά μητρώα, θα πρέπει να προβλεφθούν μηχανισμοί αποτελεσματικού συντονισμού μεταξύ των αρχών προστασίας δεδομένων ⁽¹⁴⁾. Οι μηχανισμοί αυτοί θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη την εποπτική αρμοδιότητα του ΕΕΠΔ όσον αφορά την υποδομή s-TESTA ⁽¹⁵⁾. Τα εργαλεία ηλεκτρονικής δικαιοσύνης θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τους μηχανισμούς αυτούς που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν σε στενή συνεργασία με τις αρχές προστασίας δεδομένων.
26. Στην § 4.2.1, της ανακοίνωσης επισημαίνεται ότι θα είναι σημαντικό για την ανταλλαγή πληροφοριών ποινικού μητρώου να αναληφθεί δράση πέραν της δικαστικής συνεργασίας προκειμένου να συμπεριληφθούν και άλλοι στόχοι, π.χ. η πρόσβαση σε ορισμένες θέσεις. Ο ΕΕΠΔ τονίζει ότι οιαδήποτε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για σκοπούς άλλους από αυτούς για τους οποίους συνελέγησαν θα πρέπει να γίνεται τηρουμένων των ειδικών όρων που προβλέπονται στην εφαρμοστέα νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων. Ειδικότερα, η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για περαιτέρω

⁽⁹⁾ Βλ. υποσημείωση 4, § 18.

⁽¹⁰⁾ ΕΕ C 89 της 10.4.2008, σ. 4.

⁽¹¹⁾ ΕΕ C 91 της 19.4.2006, σ. 53. Βλ. επίσης τις παρατηρήσεις του ΕΕΠΔ σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής για τη διαλειτουργικότητα των ευρωπαϊκών βάσεων δεδομένων, Βρυξέλλες, 10.3.2006.

⁽¹²⁾ ΕΕ C 91 της 26.4.2007, σ. 9.

⁽¹³⁾ Βλ. παραπάνω, κεφάλαιο IV.

⁽¹⁴⁾ Βλ. τη γνώμη του ΕΕΠΔ για το ECRIS, σημεία 8 και 37-38.

⁽¹⁵⁾ Ως προς το οποίο βλ. παρακάτω § 27-28.

σκοπούς θα πρέπει να επιτρέπεται μόνο εφόσον απαιτείται για την επιδίωξη συμφερόντων που αναφέρονται στην κοινοτική νομοθεσία για την προστασία δεδομένων⁽¹⁶⁾ και εφόσον προβλέπονται βάσει νομοθετικών μέτρων.

27. Η Ανακοίνωση ορίζει, όσον αφορά τη διασύνδεση ποινικών μητρώων, ότι στο πλαίσιο των προετοιμασιών για την έναρξη ισχύος της απόφασης πλαισίου σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών που προέρχονται από το ποινικό μητρώο, η Επιτροπή θα δρομολογήσει δύο μελέτες περί του εφικτού προκειμένου να οργανώσει το σχέδιο καθώς αναπτύσσεται και να διευρύνει την ανταλλαγή των πληροφοριών για να καλύπτονται οι υπήκοοι τρίτων χωρών που έχουν καταδικασθεί για αξιόποινες πράξεις. Το 2009, η Επιτροπή θα παράσχει στα κράτη μέλη λογισμικό το οποίο θα είναι σχεδιασμένο για να επιτρέπει την ανταλλαγή πληροφοριών από όλα τα ποινικά μητρώα εντός σύντομης προθεσμίας. Το εν λόγω σύστημα αναφοράς, συνδυασμένο με τη χρήση της s-TESTA για την ανταλλαγή πληροφοριών, θα συμβάλει σε οικονομίες κλίμακας διότι τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να αναλάβουν τα ίδια εργασίες ανάπτυξης. Έτσι θα είναι επίσης ευκολότερη η διαχείριση του σχεδίου.

28. Από αυτή την προοπτική, ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει τη χρήση της υποδομής s-TESTA, η οποία έχει αποδειχθεί αξιόπιστο σύστημα για την ανταλλαγή δεδομένων, και εισηγείται να ορισθούν αναλυτικά τα στατιστικά στοιχεία που αφορούν τα προβλεπόμενα συστήματα ανταλλαγής δεδομένων, λαμβανομένης δεόντως υπόψη της ανάγκης να εξασφαλισθεί η εποπτεία της προστασίας των δεδομένων. Φερ' ειπείν, τα στατιστικά δεδομένα θα μπορούσαν να συμπεριλαμβάνουν ρητά στοιχεία όπως ο αριθμός των αιτήσεων για πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα ή για τη διόρθωσή τους, η διάρκεια και ο βαθμός ολοκλήρωσης της διαδικασίας ενημέρωσης, η ιδιότητα των προσώπων που έχουν πρόσβαση στα δεδομένα αυτά καθώς και οι περιπτώσεις παραβιάσεων της ασφάλειας. Επιπλέον, τα στατιστικά δεδομένα και οι εκθέσεις που βασίζονται σε αυτά θα πρέπει να είναι πλήρως διαθέσιμες στις αρμόδιες αρχές προστασίας δεδομένων.

Αυτόματη μετάφραση και η βάση δεδομένων των μεταφραστών

29. Η χρήση της αυτόματης μετάφρασης αποτελεί χρήσιμο εργαλείο και ενδέχεται να ευνοήσει την αμοιβαία κατανόηση μεταξύ ενδιαφερομένων φορέων στα κράτη μέλη. Ωστόσο, η χρήση της αυτόματης μετάφρασης δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε χειρότερη ποιότητα των ανταλλασσόμενων πληροφοριών, ιδίως όταν οι πληροφορίες αυτές χρησιμοποιούνται για τη λήψη αποφάσεων που έχουν νομικές συνέπειες για τους ενδιαφερομένους. Ο ΕΕΠΔ τονίζει τη σημασία του σαφούς καθορισμού και της οριοθέτησης της χρήσης της αυτόματης μετάφρασης. Η χρήση της αυτόματης μετάφρασης για τη διαβίβαση πληροφοριών που δεν έχουν μεταφραστεί εκ των προτέρων με ακρίβεια, όπως πρόσθετα σχόλια ή διευκρινίσεις που προστίθενται σε μεμονωμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να επηρεάσει την ποιότητα των διαβιβαζόμενων πληροφοριών — και άρα των αποφάσεων που λαμβάνονται βάσει αυτών —

και θα πρέπει κατ' αρχήν να αποκλείεται⁽¹⁷⁾. Ο ΕΕΠΔ προτείνει να ληφθεί υπόψη η σύσταση αυτή στα μέτρα που απορρέουν από την Ανακοίνωση.

30. Σκοπός της ανακοίνωσης είναι η δημιουργία βάσης δεδομένων νομικών μεταφραστών και διερμηνέων προκειμένου να υπάρξει βελτίωση της ποιότητας της νομικής μετάφρασης και διερμηνείας. Ο ΕΕΠΔ υποστηρίζει το στόχο αυτόν, υπενθυμίζει όμως ότι η εν λόγω βάση δεδομένων θα υπόκειται στην εφαρμογή της οικείας νομοθεσίας περί προστασίας δεδομένων. Ειδικότερα, αν η βάση περιέχει δεδομένα αξιολόγησης των επιδόσεων των μεταφραστών, μπορεί να υπόκειται σε προηγούμενο έλεγχο των αρμόδιων αρχών προστασίας δεδομένων.

Προς ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη

31. Στην § 5, της ανακοίνωσης επισημαίνεται ότι απαιτείται σαφής κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών και άλλων φορέων εμπλεκόμενων στη δικαστική συνεργασία. Η Επιτροπή θα αναλάβει γενικό ρόλο συντονισμού ενθαρρύνοντας την ανταλλαγή πρακτικών και θα σχεδιάσει, διαμορφώσει και συντονίσει τις πληροφορίες για τη δικτυακή πύλη ηλεκτρονικής δικαιοσύνης. Εκτός αυτού, η Επιτροπή θα συνεχίσει τις εργασίες διασύνδεσης των ποινικών μητρώων και θα εξακολουθήσει να αναλαμβάνει άμεση ευθύνη για το αστικό νομικό δίκτυο και να υποστηρίζει το ποινικό νομικό δίκτυο. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενημερώσουν τις πληροφορίες για τα δικαστικά τους συστήματα οι οποίες εμφανίζονται στη σελίδα ηλεκτρονικής δικαιοσύνης. Άλλοι φορείς είναι τα νομικά δίκτυα αστικού και ποινικού δικαίου και η Eurojust. Θα αναπτύξουν τα απαιτούμενα εργαλεία για μία πιο αποτελεσματική δικαστική συνεργασία, ειδικότερα αυτοματοποιημένα εργαλεία μετάφρασης και το ασφαλές σύστημα ανταλλαγών, σε στενή επαφή με την Επιτροπή. Στην ανακοίνωση επισυνάπτονται σχέδιο προγράμματος δράσης και χρονοδιάγραμμα για τα διάφορα σχέδια.

32. Στο πλαίσιο αυτό, ο ΕΕΠΔ τονίζει ότι στο σύστημα ECRIS αφενός δεν έχει θεσπισθεί κεντρική ευρωπαϊκή βάση δεδομένων και δεν προβλέπεται άμεση πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων όπως αυτές που περιέχουν ποινικά μητρώα άλλων κρατών μελών, ενώ αφετέρου σε εθνικό επίπεδο τις αρμοδιότητες για την παροχή ορθών πληροφοριών συγκεντρώνουν οι κεντρικές αρχές των κρατών μελών. Στο πλαίσιο του μηχανισμού αυτού τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για τη λειτουργία των εθνικών βάσεων δεδομένων και για την αποτελεσματική διεκπεραίωση των ανταλλαγών. Δεν είναι σαφές αν είναι υπεύθυνα για το λογισμικό διασύνδεσης ή όχι. Η Επιτροπή θα εφοδιάσει τα κράτη μέλη με λογισμικό σχεδιασμένο για να επιτρέπει την ανταλλαγή πληροφοριών από όλα τα ποινικά μητρώα εντός σύντομου χρονικού διαστήματος. Το εν λόγω σύστημα αναφοράς θα συνδυασθεί με τη χρήση της s-TESTA για την ανταλλαγή πληροφοριών.

33. Ο ΕΕΠΔ κατανοεί ότι και στο πλαίσιο ανάλογων πρωτοβουλιών ηλεκτρονικής δικαιοσύνης θα μπορούσαν να εφαρμοσθούν παρόμοια συστήματα και η Επιτροπή θα είναι

⁽¹⁶⁾ Βλ. ιδίως το άρθρο 13 της οδηγίας 95/46/EK και 20 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001.

⁽¹⁷⁾ Βλ. § 39-40 της γνώμης του ΕΕΠΔ για το ECRIS.

υπεύθυνη για την κοινή υποδομή, αν και αυτό δεν προσδιορίζεται στην ανακοίνωση. Ο ΕΕΠΔ προτείνει να διευκρινισθεί η αρμοδιότητα αυτή στα μέτρα που απορρέουν από την ανακοίνωση, για λόγους νομικής σαφήνειας.

Σχέδια ηλεκτρονικής δικαιοσύνης

34. Στο Παράρτημα περιλαμβάνεται σειρά σχεδίων που θα αναπτυχθούν κατά την επόμενη πενταετία. Το πρώτο σχέδιο, ανάπτυξη σελίδων ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, αφορά τη δικτυακή πύλη ηλεκτρονικής δικαιοσύνης. Η δράση απαιτεί μελέτη εφικτού και ανάπτυξη της πύλης, καθώς και υλοποίηση διαχειριστικών μεθόδων και επιγραμμική ενημέρωση σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ. Το δεύτερο και τρίτο σχέδιο αφορούν τη διασύνδεση εθνικών ποινικών μητρώων. Το σχέδιο 3 προβλέπει τη δημιουργία ευρωπαϊκού μητρώου καταδικασθέντων υπηκόων τρίτων χωρών, εκτός από μελέτη εφικτού και την υποβολή νομοθετικής πρότασης. Ο ΕΕΠΔ σημειώνει ότι το τελευταίο σχέδιο δεν αναφέρεται πλέον στο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής, και διερωτάται αν αυτό αντανακλά μεταβολή στα προβλεπόμενα σχέδια της Επιτροπής ή απλώς αναβολή αυτού του συγκεκριμένου σχεδίου.
35. Στην ανακοίνωση απαριθμούνται επίσης τρία σχέδια στον τομέα των ηλεκτρονικών ανταλλαγών και τρία σχέδια στον τομέα της βοήθειας για μετάφραση. Θα τεθεί σε εφαρμογή πιλοτικό σχέδιο για τη σταδιακή συμπλήρωση συγκριτικού πολυγλωσσικού νομικού λεξικού. Άλλα συναφή σχέδια αφορούν τη δημιουργία δυναμικών εγγράφων για να συνοδεύουν ευρωπαϊκά νομοθετικά κείμενα καθώς και την ενίσχυση της χρήσης τηλεικονοδιάσκεψης από τις δικαστικές αρχές. Τέλος, ως τμήμα των φόρουμ ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, θα διοργανώνονται ετήσιες συνεδριάσεις για θέματα που αφορούν την ηλεκτρονική δικαιοσύνη και θα αναπτυχθεί η εκπαίδευση των νομικών επαγγελματιών σε θέματα δικαστικής συνεργασίας. Ο ΕΕΠΔ προτείνει να αντιμετωπίζονται με τη δέουσα προσοχή οι κανόνες και οι πρακτικές προστασίας δεδομένων κατά τις συνεδριάσεις αυτές και κατά την παροχή της προαναφερόμενης εκπαίδευσης.
36. Το παράρτημα άρα προβλέπει ευρύ φάσμα ευρωπαϊκών εργαλείων, με σκοπό τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ φορέων στα διάφορα κράτη μέλη. Μεταξύ των εργαλείων αυτών σημαντικό ρόλο θα παίξει η δικτυακή πύλη ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, για την οποία κυρίως υπεύθυνη θα είναι η Επιτροπή.
37. Κοινό χαρακτηριστικό πολλών από τα εργαλεία αυτά θα είναι ότι η ανταλλαγή και η διαχείριση των πληροφοριών, και των προσωπικών δεδομένων, θα γίνεται, τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο, από διαφορετικούς φορείς οι οποίοι υπόκεινται σε υποχρεώσεις προστασίας δεδομένων και σε εποπτικές αρχές που ιδρύονται με βάση την οδηγία 95/46/ΕΚ ή τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001. Εν προκειμένω, όπως έχει ήδη

καταστεί σαφές από τον ΕΕΠΔ στη γνώμη του για το σύστημα πληροφόρησης της εσωτερικής αγοράς (IMI)⁽¹⁸⁾, είναι βασικό να εξασφαλισθεί ότι οι ευθύνες όσον αφορά τη συμμόρφωση με τους κανόνες για την προστασία δεδομένων ασκούνται αποτελεσματικά και άνευ προσκόμματος.

38. Αυτό απαιτεί βασικά αφενός τον σαφή καθορισμό και την κατανομή των ευθυνών για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο των συστημάτων αυτών αφετέρου ότι θεσπίζονται, οσάκις απαιτείται, οι κατάλληλοι συντονιστικοί μηχανισμοί.
39. Η χρήση των νέων τεχνολογιών είναι ένας από τους ακρογωνιαίους λίθους της πρωτοβουλίας για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη: η διασύνδεση των εθνικών μητρώων, η ανάπτυξη της ηλεκτρονικής υπογραφής, οι πλατφόρμες εικονικών ανταλλαγών και η ενισχυμένη χρήση τηλεικονοδιάσκεψης θα αποτελέσουν ουσιώδη στοιχεία των πρωτοβουλιών για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη κατά τα επόμενα έτη.
40. Στο πλαίσιο αυτό, είναι βασικό να λαμβάνονται υπόψη τα θέματα προστασίας των δεδομένων το νωρίτερο δυνατόν και να ενσωματώνονται στη δομή των προβλεπόμενων εργαλείων. Ειδικότερα, τόσο η δομή του συστήματος όσο και η εφαρμογή κατάλληλων μέτρων ασφαλείας έχουν ιδιαίτερη σημασία. Η προσέγγιση αυτή της «προστασίας της ιδιωτικής ζωής εκ κατασκευής» θα επέτρεπε την αποτελεσματική διαχείριση των προσωπικών δεδομένων σύμφωνα με τις συναφείς πρωτοβουλίες για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη συμμόρφωση με τις αρχές προστασίας δεδομένων και την ασφάλεια των ανταλλαγών δεδομένων μεταξύ διαφόρων αρχών.
41. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ επισημαίνει ότι τα τεχνολογικά εργαλεία θα πρέπει να χρησιμοποιούνται όχι μόνο για την ασφάλεια της ανταλλαγής πληροφοριών, αλλά και για την ενίσχυση των δικαιωμάτων των ενδιαφερομένων. Από την προοπτική αυτή, ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει το γεγονός ότι η ανακοίνωση αναφέρεται στη δυνατότητα των πολιτών να ζητούν τα ποινικά τους μητρώα ηλεκτρονικά και στη γλώσσα της επιλογής τους⁽¹⁹⁾. Όσον αφορά το θέμα αυτό, ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζει ότι είχε εκφράσει ικανοποίηση, στη γνώμη του για την πρόταση της Επιτροπής σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών προερχομένων από το ποινικό μητρώο, για τη δυνατότητα του ενδιαφερομένου να ζητά πληροφορίες από το δικό του ποινικό μητρώο από την κεντρική αρχή κράτους μέλους, εφόσον ο ενδιαφερόμενος διαμένει ή διέμενε στο κράτος μέλος από το οποίο ζητείται ή το οποίο ζητεί την πληροφορία, ή έχει την ιδιγένεια ενός εκ των κρατών αυτών. Η ιδέα της χρησιμοποίησης ως «μονοαπευθυντικής αρχής» της αρχής η οποία είναι εγγύτερη προς τον ενδιαφερόμενο προτάθηκε επίσης από τον ΕΕΠΔ στον τομέα του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης. Επομένως, ο ΕΕΠΔ ενθαρρύνει την Επιτροπή

⁽¹⁸⁾ ΕΕ C 270 της 25.10.2008, σ. 1.

⁽¹⁹⁾ Βλ. σ. 6 της Ανακοίνωσης.

να συνεχίσει να ακολουθεί την αυτή πορεία, υποστηρίζοντας τεχνολογικά εργαλεία — και συγκεκριμένα, επιγραμμική πρόσβαση — τα οποία επιτρέπουν στους πολίτες να έχουν μεγαλύτερο έλεγχο των προσωπικών τους δεδομένων ακόμη και όταν μετακινούνται μεταξύ διαφόρων κρατών μελών.

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

42. Ο ΕΕΠΔ υποστηρίζει την παρούσα πρόταση για την καθιέρωση ηλεκτρονικής δικαιοσύνης και εισηγείται να ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις που έγιναν στην παρούσα γνώμη, ήτοι:

- συνεκτίμηση της πρόσφατης απόφασης πλαισίου για την προστασία προσωπικών δεδομένων στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις — συμπεριλαμβανομένων των αδυναμιών της — όχι μόνο κατά την εφαρμογή των μέτρων που προβλέπονται στην ανακοίνωση, αλλά και με σκοπό την όσο το δυνατόν ταχύτερη έναρξη της μελέτης τρόπων περαιτέρω βελτίωσης του νομικού πλαισίου για την προστασία των δεδομένων κατά την επιβολή του νόμου,
- συμπερίληψη διοικητικών διαδικασιών στην ηλεκτρονική δικαιοσύνη. Ως μέρος αυτού του νέου στοιχείου, θα πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή σχέδια ηλεκτρονικής δικαιοσύνης για να δοθεί μεγαλύτερη προβολή στους κανόνες προστασίας των δεδομένων καθώς και στις εθνικές αρχές προστασίας των δεδομένων, ιδίως όσον αφορά τα είδη των δεδομένων που υφίστανται επεξεργασία στο πλαίσιο των σχεδίων ηλεκτρονικής δικαιοσύνης,
- διατήρηση προτίμησης για αποκεντρωμένη δομή,
- εξασφάλιση ότι η διασύνδεση και η διαλειτουργικότητα των συστημάτων λαμβάνουν δεόντως υπόψη τη βασική αρχή του περιορισμού του σκοπού,

— σαφής κατανομή αρμοδιοτήτων σε όλους τους φορείς που ασχολούνται με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο των εξεταζόμενων συστημάτων και πρόβλεψη μηχανισμών αποτελεσματικού συντονισμού μεταξύ των αρχών προστασίας των δεδομένων,

— εξασφάλιση ότι η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων δεν εξυπηρετεί σκοπούς άλλους από αυτούς για τους οποίους συνελέγησαν τηρουμένων των ειδικών όρων που ορίζονται από την οικεία νομοθεσία περί προστασίας των δεδομένων,

— σαφής καθορισμός και οριοθέτηση της χρήσης αυτόματων μεταφράσεων, με σκοπό την καλύτερη αμοιβαία κατανόηση των ποινικών αδικημάτων χωρίς να επηρεάζεται η ποιότητα των διαβιβαζόμενων πληροφοριών,

— διευκρίνιση της ευθύνης της Επιτροπής για κοινές υποδομές, όπως η s-TESTA,

— όσον αφορά τη χρήση νέων τεχνολογιών, εξασφάλιση ότι λαμβάνονται υπόψη το νωρίτερο δυνατόν τα θέματα προστασίας των δεδομένων (προστασία της ιδιωτικής ζωής εκ κατασκευής) καθώς και υποστήριξη τεχνολογικών εργαλείων που επιτρέπουν στους πολίτες να έχουν μεγαλύτερο έλεγχο των προσωπικών τους δεδομένων ακόμη και όταν μετακινούνται μεταξύ διαφόρων κρατών μελών.

Βρυξέλλες, 19 Δεκεμβρίου 2008.

Peter HUSTINX

Ευρωπαϊός Επίτιμος Προστασίας Δεδομένων